

ELS DRETS HUMANS: ENTRE EL DESENCÍS I L'ESPERANÇA

FRANCESC-XAVIER SORIA

Barcelona

Parlaré ara dels Drets Humans i ho faré amb una barreja de tristesa i esperança. És així, d'aquesta manera agre-dolça, perquè amb el pas dels lustres he vist minvar tota la fortalesa de les paraules seminals d'aquella *Declaració* que vaig llegir ara fa molts anys a l'escola, un cop arribà la democràcia en aquest petit país. D'aquella *literatura humanitària* post bèl·lica redactada el 1948 tant sols en podem parlar, 66 anys després de la seva redacció, com uns *drets* escrits en minúscula que no s'han assolit del tot, ni a tot arreu. Són encara *drets* per guanyar a gran part del planeta. I d'això, la veritat, ens n'hauria de fer vergonya.

És ben cert que, malgrat aquesta mancança real de drets i de condicions econòmiques dignes en la vida quotidiana de molta gent, la simple existència d'un codi legal garanteix –i garantirà– anhels de llibertat, de justícia i d'igualtat d'oportunitats entre els humans. Caldrà vetllar, doncs, per la seva conservació, perquè n'hi ha molts que voldrien des de la seva total omisió fins a la seva interessada reescriptura. No obstant cal ser ambiciosos i esperar-ne molt més, perquè coincidireu amb mi que estar-ne ja a més de sis dècades de la solemne *Declaració* i veure com tant sols en podem veure la seva fragant absència és d'allò més decebedor. A hores d'ara els Drets Humans són *lleis* massa òrfenes de fiscals, de jutges i de policies que vetllin pel seu compliment. Són “taules de Moisès” atrotinades per les trepitjades poc pietoses fetes ara pel *mercat*, ara per la *realpolitik*. Cal ser realista: el capitalisme anònim del món global, més que canviar les condicions de vida dels obrers xinesos, ens ha convertit a tots en obrers xinesos. Pensem equivocadament que tenim més drets però no és així. El quart món s'ha globalitzat i dorm als nostres caixers automàtics. Sobrer és dir que som massa indolents, massa incapaços de treure'ns la bena dels ulls. Confonem el progrés i la genuïna llibertat amb la simple i perversa llibertat de mercat. Ni tant sols és segur restar al *cantó bo* de l'apartheid global. Al *cantó dolent* –la subsidiària, la quasi esclava– es pateix l'absència de la llarga llista de Drets Humans, i això passa en el més absolut i pervers silenci, amb la veu silenciada dels testimonis. És la cara oculta del capitalisme global. Conèixer de primera mà la fam i ser conscient de no saber resoldre-la és la més absoluta de les indignitats. Cal denunciar-ho sense treva. Els explotadors globals, els moderns antropòfags, viuen en la

més gran de les impunitats legals i mediàtiques. I nosaltres ho permetem amb hipocresies que volen fer-se passar per ignoràncies.

Aquest *Apartheid Global*, producte lògic de la biopolítica anunciada fa anys per Foucault, ha fet normal el fet de girar el cap i apartar la mirada al sofriment aliè. És més: ens nega haver fet aquest gest covard. Per a ells tots nosaltres som éssers sacrificables; éssers perfectament bescanviables. No ens n'adonem i els nostres drets s'han fet més i més petits en el nostre món: amb prou feines signifiquen res més que tenir internet a casa o poder escollir de coctx. De tant fugir de Tànatos abracem patèticament a Eros. *Tenir o no tenir*, aquesta és la qüestió postmoderna. I per assegurar l'abundància permetem filats amb ganivetes, aixequem murs, creem titulars periodístics obscurs, justifiquem lleis indefensables i posem policies per espantar els dissortats que tant sols volen viure com nosaltres. El món no és país per a pobres. I ara, vist així, jo us pregunto: on rau en els Drets Humans quan només s'ofereix la pobresa? On són els Drets Humans per aquells que perden la vida en un frontera? On són els Drets Humans en els Centres d'Internament d'Immigrants? Què ens diferencia finalment d'aquells alemanys que des de casa seva veien passar, indiferents, les fileres de presoners cap al seu destí fatal?

Qui us escriu pensa entristit que la *Declaració Universal dels Drets Humans* va ser fruit d'una febrada d'humanitat arran del paroxisme assassí de la Segona Guerra Mundial. Si mirem la realitat amb fredor i perspectiva ens adonarem que la pulsio assassina, lluny d'expressar-se en guerres declarades, no ha minvat. La pobresa i la injustícia són l'única mare del terrorisme. Cal que recordem el tercer paràgraf del preàmbul dels Drets Humans: “*per a que les persones no es vegin obligades a la rebel·lió contra la tirania, els drets humans han de ser protegits per l'Estat de Dret*”. I jo us pregunto ara: on és aquesta protecció? on és l'Estat de Dret?

Espero que en un futur no gaire llunyà la flama encesa dels Drets Humans reviscoli, que l'excepció d'avui sigui la norma de demà, i que les vides de tots els humans siguin dignes de dir-se vides i puguin definir-se com a humanes. Cal convertir aquells articles de paper groguenc de 1948 en realitats tangibles en el nostre món digital. Aquest canvi no pot ajornar-se més. És el nostre deure començar-lo.

